

TABORIŠČNIK

Štev. 30., Leto II.

ŠPITAL NA DRAVI

Četrtek 30. januarja 1947.

BRITANSKI VOJAKI V JUGOSLOVANSKIH ZAPORIH

DUNAJ. Na Dunaju izhajajoči angleški dnevnik "Morning News" je objavil na prvi strani poročilo 5 britanskih vojakov, ki so bili 11. septembra lanskega leta zajeti, ko so pomotoma prekoračili avstrijsko-jugoslovansko mejo na Koroškem in sedaj izpuščeni na svobodo. Prve tedne svojega ujetništva so preživeli vsak zase v različnih jugoslovanskih civilnih in vojaških zaporih. Pozneje so bili skupaj zaprti v neki veliki zasebni hiši 10 km od Celja. Ves čas, tudi v najhujši zimi so bili oblačeni v lahke poletne uniforme, v katerih so bili zajeti. Dobili so le po eno odejo in često spali kar na golih tleh. Šele na dan, ko so jih izpustili so jim dali jugoslovanske uniforme. Kakor pripovedujejo tile vojaki je bila njih prehrana za časa internacije zelo slaba. Za zajtrk kava in dvakrat dnevno juha. Dnevno so prejeli po štiri cigarete. Čeprav so se prijaviili za prostovoljno delo, jim tega niso dovolili. Knjig in časopisov niso dobivali; v tem oziru so jim dovolili izjemo šele v zadnjem tednu pred izpustom. Radi prehlada so večkrat prosili za zdravnika, toda prave zdravniške pomoči niso nikoli dobili. Dva sta skušala pobegniti iz zapora pri Celju, skočila sta skozi okno 6 metrov globoko. Stražar je takoj streljal za njima, vendar se jima je posrečilo uiti. Že po treh urah so enega zopet ujeli, drugemu se je pa posrečilo prebiti se do meje, kjer ga je zajela obmejna straža.

RIM. Kakor izgleda se vladna kriza počasi bliža svoji rešitvi. Socialistična in komunistična stranka sta že pristali na sodelovanje v vladi. Težave še delajo liberalci in republikanci. Mesto zunanjega ministra bo verjetno prevzel grof Sforza.

WASHINGTON. Včeraj so uradno objavili, da so Združene države izstopile iz tričlanskega odbora za posredovanje med kitajsko vlado in komunisti, ker je bil enoletni trud sedanjega ameriškega zunanjega ministra generala Marshalla brezuspešen.

ATENE. Mednarodna preiskovalna komisija Združenih narodov bo imela danes v Atenah prvo sejo. Izvolili bodo predsednika in se dogovorili o načinu postopka. Jugoslovansko in albansko delegacijo pričakujejo danes.

LONDON. Britanska komisija, ki bo ugotovila, kateri begunci imajo pogoje za nadaljno zavezniško podporo je namenjena v Italijo. Načeluje ji konservativni poslanec Mc Clean, ki je bil za časa vojne šef britanske vojaške misije v Jugoslaviji.

SKOPLJE. Včeraj se je nadaljevala razprava proti siftarskim teroristom. Zaslišani so bili Hasan Biliali, Džavid Abdula, Mamut Domani in Ibrahim Aki. Po poročilu Tanjuga skoraj vsi obtoženi skesano priznavajo svojo krivdo.

LONDON. Avstrijski podkancler Schärff se je dopisniku Reuterja optimistično izrazil o poteku razgovorov za Avstrijo. Izjavil je, da imajo koroški Slovenci popolno svobodo. Imajo 5 zastopnikov v koroškem deželnem zboru, 1 pa celo v dunajskem parlamentu.

N A C I S T I S O Š E N E V A R N I

Dodatno k že objavljenemu poročilu o spomenici "mednarodnega odbora za študij evropskih vprašanj" glede podtalnega gibanja nemških nacistov objavljamo še naslednje podrobnosti iz spomenice.

Že aprila meseca leta 1945 so nacisti imeli skrivno konferenco v Baslu v Švici. Na tej konferenci je 652 nemških gospodarskih strokovnjakov in tehnikov dobilo naročilo, naj si iščejo dela v nevtralnih deželah, kjer naj potem delujejo za obnovitev Velike Nemčije. Izmed teh se doslej mogli prijeti le malo ljudi, mnogo jih pa zdaj prebiva v Švici, na Švedskem in v južni Ameriki, zlasti v Argentini. Spomenica našteva te le zaklade, ki so nacističnemu gibanju na razpolago v inozemstvu: v Švici je shranjenih 62.5 milijonov funtov, na Švedskem 75 milijonov funtov, v južni Ameriki 250 milijonov funtov. Resnično premoženje nemških nacistov v tujini pa je v resnici mnogo večje in pripravljeno za podporo nemškemu podtalnemu nacizmu.

A V S T R I J S K A V O J S K A

Zavezniški načrt za avstrijsko pogodbo med drugim določa tudi, kolikšna naj bo v prihodnje avstrijska vojska. Smela bi šteti samo 65.000 moš, včevši carinsko stražo in orožništvo. Njeno letalstvo sme imeti le 90 letal in 5.000 moš. Njeni topovi ne smejo streljati dlje ko 30 kilometrov. Ne sme imeti nobenih nemških patentov za izdelovanje orožja.

4 A T O M S K E B O M B E D O V O L J Z A N E W Y O R K.

Na obrambni konferenci v Washingtonu je govarilo več ameriških strokovnjakov, med njimi tudi admiral Blandy in general Kennedy. Blandy je med drugim dejal, da bodo v novi vojski brez dvoma delovala nova orožja, kakor atomska bomba, brezžično vodene rakete in druga strahotna morilna sredstva, in sicer brez ozira na to, ali bodo prepovedana ali ne.

General Kennedy pa je dejal, da bi morebitni sovražnik poskušal z enim udarcem uničiti ameriško industrijo. Nova orožja bi mu omogočila, da bi že prvi dan uničil 25 milijonov ameriških življenj. Štiri atomske bombe doslej znanega tipa bi zadostovale, da bi mesto New York popolnoma uničile.

E G I P T I N A N G L I J A

Med Anglijo in Egiptom so bila pogajanja glede unika brit. šet iz Egipta. Egipt je poleg tega še zahteval, da se mora Sudan, ki je pod britansko vlado, priključiti Egiptu. Pogajanja so se dolgo vlekla, zdaj pa so se razbila. Iz Kaira poročajo: Med gromovitim odobravanjem vse zbornice je egiptski min. predsednik Nokraši-paša v navzočnosti kralja Faruka zbornici sporočil, da so se razbila pogajanja med Egiptom in Anglijo, ki so imela nalogo skleniti novo prijateljsko in zavezniško pogodbo. Zdaj se bo Egipt pritožil na Varnostni svet, Egipt je pokazal skrajno popustljivost, pa brez uspeha. - Bevin je v spodnji zbornici naznanil, da so se pogajanja razbila in da je tega kriva egiptska delegacija, ki zahteva, da se mora Sudan priključiti Egiptu. Vol. Britanija pač lahko Sudanu prizna samostojnost, nikakor pa ne more privoliti, da bi Sudan pogoltnila druga država. Anglija vstraja na stari pogodbi, ki bo trajala do 1.1956, dokler ne pride v Egiptu kaka druga bolj uvidevna vlada.

VLADINSKI DOM priredi v "Domu Zmage" Pavel Golievo pravljico božično povest v 4 slikah: "PETER-OKOVE POSLEDNJE SANJE". Brezplačna premierska predstava bo v petek 31. jan. ob 3 popoldne samo za mladino. Za odrasle bo v soboto 1. II. ob 8 zvečer in v nedeljo 2. II. ob 3 pop.

Pridite, da skupaj v hrepenjih sanjah še mi odromamo s Peterčkom v bajne Matjaševe dvore s prafajo, naj se naš junak prebudi iz stoletnega spanja in podeli pravice vsem, ki jo iščejo in po njej hrepenijo.

BEVERIDGEV GOVOR ZA BEGUNCE

Svoj čas smo že poročali, da se je znani angleški sociolog in politik lord Beveridge potegnil za begunce. Zdaj imamo v rokah poročilo londonskega lista "Times" od 20. decembra 1946 o seji angleške lordske zbornice, na kateri so pod predsedstvom lorda kanclerja Beveridgea govorili o begunskem vprašanju. Najprej je vprašanje načel lord Beveridge sam, nakar so se oglašali drugi govorniki. Danes prinašamo iz angleškega lista poročilo, ki se nanaša na Beveridgev govor:

"Lord Beveridge je zbornico opozoril na begunsko vprašanje v Evropi in na to, da je treba nekaj ukreniti za naselitev tistih beguncev, ki se ne morejo vrniti domov, ali pa ki se jim vrnitev zdi nevarna. Usoda teh ljudi spada med najbolj žalostna po glavja vojne zapuščine. Ob koncu vojske je bilo na svetu 12 milijonov beguncev, odtrganih od domače grude. 11.000.000 se jih je med tem že vrnilo, tako da je zdaj na tujih tleh ostalo še 1 milijon ljudi, med njimi 400.000 Poljakov, 200.000 Baltov, 70.000 Jugoslovancev, 100.000 Judov, 100.000 Ukrajincev in 130.000 drugih manjših narodnosti. Zadnji čas je, da si pridemo na jasno, kaj naj s temi ljudmi ukrenemo. Njihova usoda pomeni velik kup revščine in stiske. Tistim, ki so zbežali pred nasiljem, moramo preskrbeti pravico pribežališča. Upamo, da se bo naša vlada odločno postavila na to stališče, ko se bo svojega dela lotila mednarodna begunska organizacija (IRO). Pravica do pribežališča pomeni, da teh ljudi ne smemo vračati s silo. Lahko rečemo, da smo Angleži prevzeli odgovornost za naselitev tistih Poljakov, ki so k nam prišli iz Italije, le da te naloge ne opravljamo tako gladko in hitro, kakor bi mnogi želeli. (Cujte, čujte!) Pri nas manjka delavcev na kmetih, v rudnikih in v težki industriji. Zakaj bi te vrzeli izpolnili z Italijani - meni vsaj je bilo povedano, da te ljudi nameravajo povabiti v deželo - in z nemškimi vojnimi ujetniki, če pa imamo Poljake, ki bi radi prijeli za delo. Govornik priznava, da je naselitev beguncev naloga, ki je ne more sama Anglija rešiti, ampak le ves svet dogovorno. Veliko je dežel na svetu, ki imajo za tujce mnogo več prostora kakor pa ga ima Anglija. Je pa malekrost spraviti pod streho 1 milijon ljudi, če vpoštevamo ves svet. Če pa ob to nalogo vzporedimo človeško trpljenje, ki je s tem povezano, potem ta naloga pomeni nekaj velikanskega. (Pritrjevanje).

Res je sicer, da Anglija sama tej nalogi ne more biti kos, pač pa lahko takoj kaj ukrene, s čemer bo pokazala, da hoče resno sodelovati pri reševanju te naloge. Sicer bi ne bilo pravično, ko bi Anglija, ki je sama tako majhna, sama morala nositi vse breme te naloge. Mnogo drugih dežel je še, ki so bolj prikladne, da opravijo vsaj del te naloge. Mi pa bomo storili, kar moramo storiti, saj smo precej že storili. V britski coni Nemčije je zdaj še 400.000 ljudi, ki nas zanimajo, polovica tistega števila, ki je bil tam oktobra 1945. Potem takem se je velik del že vrnil. Naša vlada je nekoč rekla, da položaj teh ljudi tako presoja, kakor ga presoja ves zahod. Brez dvoma je med njimi nekaj takih, ki jih skrbi, kaj bi se z njimi zgodilo, če bi se vrnili. Storili bi jim veliko krivico, ko bi jih poslali domov, potem pa oprezovali, kaj se jim bo doma zgodilo. (Cujte, čujte!)

So pa med begunci ljudje, ki se samo zaradi vplivanja drugih branijo vrniti se domov. Takim ljudem moramo dati priliko, da zvedo dejstva, da bodo sami mogli sklepati, ali jim kaže iti domov ali ne. Doma so mnogi izmed njih pustili prav vse, kar so imeli. Dajati jim moramo pač poguma, ne smemo pa jih siliti, če ne bi hoteli.

Za marsikoga bi vrnitev pomenila najboljšo rešitev položaja. Saj niti to še ni gotovo, ali bo IRO sploh ustanovljena in ali bo sposobna lotiti se tega vprašanja v doglednem času. Med tem pa se moramo mi pečati s tem vprašanjem in povabiti še druge dežele, da store isto. Dali smo že pobudo, da so iz čezmorskih dežel prišle komisije v Evropo pogledat, kaj bi njihove države lahko prispevale k reševanju tega vprašanja. Komisija iz Brazilije je v Berlinu. Tudi argentinska komisija je že v Evropi in je že v stikih s prizadetimi oblastmi. Iz Evrope sta bili poslani 2 komisiji v Južno Ameriko; ena bo obiskala Urugvaj in Paragvaj, druga pa Venezuelo, Kolumbijo, Ekvador, Peru, Bolivijo in Čile.

Dogovarjamo se s kanadsko vlado in upamo, da bo ta dežela lahko vzela nekaj Baltov in Ukrajincev. Nekateri begunci se bodo lahko poslužili ugodnosti, ki jo jim nudi kanadska vlada, ki bo dovolila naselitev sorodnikov svojih državljanov. Mi sami bomo prevzeli 2.000 Baltov za strešnice po naših bolnišnicah. Upamo pa celo, da jih bomo lahko še več. Nedavno smo dosegli, da se bodo v Palestini lahko naselili tisti, ki imajo tam že svoje sorodnike. Za Poljake, ki so že pri nas, se vlada hudo briga, da bi jih zaposlila v korist naše narodne skupnosti. So pa težave glede podjetij, kjer naj bi bili zaposleni, in glede krajev. Treba je nam potrpežljivosti in pa poka, če hočemo kaj doseči. Kakor pa ima gostitelj dolžnosti do svojega gosta, tako jih ima tudi gost do gostitelja. Pač lahko zahtevamo, da vsi tisti, ki so pri nas, pokažejo, da so dobri državljani.

Vlada se natanko zaveda, v kakšnem položaju so Jugoslovani v Italiji. Za te ljudi smo do neke mere odgovorni. Ko bo podpisana mirovna pogodba z Italijo in bodo naše čete zapustile to deželo, se bo naša vlada pobrigala, da bodo Italijani s temi ljudmi lepo ravnali. Sicer za zdaj nimamo nobenega vzroka misliti, da se bodo Italijani do teh beguncev izkazali manj plemenite kakor smo se mi, vendar se mi zdi potrebno, da se pripravimo na ukrepe, s katerimi bomo zavarovali njihove koristi.

Tako je govoril lord Beveridge, ki zastopa vlado v lordski zbornici. Za njim je govoril lord Llewellyn." /O govorih drugih lordov bomo še poročali./

AMERIŠKA VLADA je odredila, da je treba politično preiskati vse ameriške državne uradnike, ki so bili sprejeti v službo med vojsko. Sodijo, da je ta ukrep zoper komuniste. - Tako poroča agencija IPK.

AMERIŠKI STROJKI ZA OBOGOŠITEV. Agencija United Press poroča: Moskovska "Pravda" v svojem uvodniku ugotavlja, da je v novem amer. drž. preračunu ena cela tretjina namenjena vojaškim namenom. Ti izdatki so zdaj 11 krat višji, kakor so Združene države za vojsko trošile pred svetovno vojno.

"VARUHI NAŠE MORALE". Pod tem naslovom je neki indijski list izpod peresa nekega mohamedanca prinesel članek zoper slab film, ki kvari odrasle in mladino. Zanimivo pa je, da je več kot polovica tega članka dobesedni prevod papeževih okrožnic in izjav, ki jih je bil leta 1935 pisal papež Pij XI. o nevarnosti slabega filma.

ZIMA NA RIVIJERI je nastopila z vso silo. V marzejski luki je zastal ves promet. Zamrznile so tudi lagune v Benetkah.

ANTISEMITSKO GIBANJE V NEMČIJI je zlasti med mladino tako veliko, da bi bili vsi v Nemčiji ostali Judje v smrtni nevarnosti, če bi zavezniki zapustili Nemčijo. Tako je povedal ameriški rabinec Brickner, ki je potoval po Evropi.

POIZVEDBE. Kdor osebno pozna Antona K o č j a n č i ō - a, ki je služil od poletja do božiča v Kotmarivasi, naj se zgleda v taboriščni župnijski pisarni. Pred 14 dnevi se je smrtno ponesrečil.

SLIKE PRESELITVE iz Peggeza v Spittal, si lahko ogledate in naročite v trgovini.

///